

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак

преподавател в АМТИИ, Пловдив

на дисертационния труд на

Веселин Михайлов

докторант към катедра „Класическо пеене”, Вокален Факултет

на НМА „проф. Панчо Владигеров”, София

на тема:

„ Художественотворчески постижения и репертоар на Бургаска опера в периода 1955 – 1999 година, в контекста на музикално-историческото развитие на града ”

с научен ръководител проф. Боянка Арнаудова

за присъждане на образователната и научна степен доктор
по научна специалност Музикознание и музикално изкуство в
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

2020

Кратка биографична справка

Веселин Емилов Михайлов е роден през 1985 в Бургас.

Възпитаник на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, той има изключителната привилегия да усъвършенства гласовата си постановка под ръководството на нашата голяма оперна певица проф. д-р Мария Белчева. От 2010 Михайлов специализира в Accademia Nazionale di Santa Cecilia в Рим, със съдействието на фондация „Борис Христов“. Той е стипендиант на фондация „Галерия на българските таланти“, фондация „Борис Христов“, фондация „Райна Кабаиванска“. От 2011 е солист на Софийска опера и балет. Гостува на оперните сцени в Бургас, Русе и Варна в главните баритонові партии на оперите „Бохеми“, „Бал с маски“, „Кармен“ и др. Има гастроли в Германия, Япония, Русия, Австрия, Украйна, Чехия, Унгария, Словения и Словакия. Осъществява студийни записи в Българско национално радио. Изключително богатият му репертоар включва творби от опери на Марин Големинов, Верди, Пучини, Маскани, Бизе, Сен-Санс, Гуно, Вагнер, Бородин, Чайковски, Мусоргски и др.

Актуалност на темата

Дисертацията е разработена в съответствие с нормативните изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ и е преминала през регламентирани процедури на обсъждане, контрол и насочване към защита. Тя е опит за изграждане на цялостен образ на дейността на Бургаска опера и музикално-историческия живот на Бургас в периода 1955 – 1999 г. Желанието на изследователя е да разкрие в дълбочина и спецификата на вокалното изкуство, взаимовръзките певец – диригент – режисьор - публика.

Обект на изследването е Бургаската опера и нейното развитие до края на деветдесетте години на XX век. **Основна цел на дисертацията** е определяне мястото, ролята и значението на Бургаска опера, като институция със съществен принос в културния живот на България.

За разрешаване на тази цел, пред Михайлов стоят конкретни задачи, които бихме могли да обобщим така:

- Да се направи историографски обзор на културния и обществено-политически живот на Бургас в разглеждания период и възникването на обществено-исторически и културни предпоставки за организиране на институцията.

- Да се проследи създаването на Бургаската самодейна опера – основатели, цели, проблеми, концепция за осъществяване на спектакли в региона и страната, окомплектоване на оперния състав, ателиетата и техническите служби и последвалото възходящо развитие. Да се открият първосъздателите и техния принос за изграждане на театъра. Да се изследва създаването на балетната трупа и значението ѝ за развитие на оперния театър.
- Да се издирят художествени и ярки постижения, оригинални постановки, допринесли за музикално-възпитателната дейност, да се проучи репертоарния план и отношението към българското музикално-сценично творчество в Държавна опера Бургас.
- Да се анализира публичната оценка на дейността на обекта на изследване, чрез проследяване на музикалната критика, чрез издирване на участия във Фестивали и международни прояви.

В изпълнение на задачите **дисертацията следва определена структурна схема**, при която констатациите и изводите са подкрепени със справка за съответните спектакли, отразена в определен времеви отрязък, с акцент върху ръководствата, съставите и най-важните моменти от професионалното и художествено израстване на театъра. Хронологията на постановките от създаването на операта до 1999 включва автора на произведението, диригента, режисьора, солистите, художника, хореографа, хормайстора, както и датата на премиерния спектакъл. Направена е и справка за развитието на балета, като самостоятелна формация.

Степен на разработеност на темата

Авторът подчертава, че реализирането на цялостното изследване става факт благодарение на посветеното време, упоритото и задълбочено търсене на информация и на личната мотивация, събраното да бъде осветлено и оставено за поколенията. (Бабата на Михайлов - Лилия (Лиляна) Белчева е един от основателите на операта, майка му – Мария Белчева започва своя професионален път на сцената на Бургаска опера, дебютът на Веселин Михайлов в ролята на Силвано в операта „Бал с маски” на Джузепе Верди, а след това в ролята на Ескамилио в операта „Кармен” на Жорж Бизе, също е на тази сцена)

Тъй като за отделни периоди информацията е оскъдна, Михайлов осъществява лични срещи-разговори (9 интервюта, стр. 236 от труда) с директори, диригенти, режисьори, солисти, оркестранти, хористи, сценични работници, които са работили, или работят в Бургаска опера. Това е съществен принос на дисертационния труд. Докторантът събира и систематизира голям брой статии, рецензии и критики, изследвайки

трудове, списания и периодичен печат налични в библиотеките на Бургас, НМА „Проф. Панчо Владигеров“, както и в държавния архив на града (38 автора, 74 публикации и монографии). Това дава основание на докторанта да твърди, че неговия труд е „първи опит да се направи едно цялостно описание на Бургаска опера в периода 1955 – 1999 г., (края на ХХ век) респективно и на музикално-историческия живот на Бургас“ (автореферат - увод). Темата на дисертацията е задълбочено проучена. Дисертационният труд е съставен от увод, четири глави, 18 подглави, заключение, четири приложения, библиография, цитирани четири публикации по темата на дисертацията и пояснителни бележки, и съдържа 239 страници. Без да се спирам на всички съдържателни аспекти на дисертационното изследване, ще се опитам да открия най-важните пунктове в него, които ми дават основание да го подкрепя:

- Обоснована е актуалността на темата и са дефинирани обекта, предмета, целта, задачите и основната докторска теза.
- Хронологично се проследява историята и развитието на Самодейна и на Държавна опера – Бургас в периода 1955 – 1999, на базата на събраните и изследвани материали.
- Направен е първи опит за обстойно описание на периода от 1972 до 1999, свързан с Държавна опера – Бургас.
- Според докторанта се разглеждат не само тенденциите и многообразието на музикалния живот, но и влиянието и приносът на личностите родени и живели, или творили в град Бургас, в Самодейната, респективно и в Държавната опера, като се проследява развитието на отделните художествено-творчески състави: солистичен, оркестров и хор.
- От труда е видно, че е създаден сериозен документален масив, резултат от целенасочената изследователска работа на Михайлов, който съдържа рецензии, критики, публикации от книги, списания, периодичен печат, свързани с институцията, нейните солисти, диригенти и режисьори. Комплектувани са програми от спектакли от 1955 до 1999 г.
- Историческата стойност на направените интервюта с редица участници в създаването и в дейността на Бургаска опера, сред които солисти, диригенти, директори, оркестранти, хористи, хореографи и технически персонал, е от особено значение.
- Голямото количество събран снимков материал, от спектакли осъществени на сцената на Бургаската опера са изключително ценни.
- Проследената във втора и трета глава репертоарна и кадрова политика разположена във времето, тенденциите на развитие и

управление при различните директори, техните концепции, както и анализираната връзка между ръководствата, поддържащи традициите които създават облика на един театър, считам за особено интересна.

- Изследвайки историческия път от създаването на балетната трупа до 1999, нейния репертоар и свързаните с него постановъчни екипи, Веселин Михайлов се опитва да изясни спецификата на балета и неговото развитие във времето.
- Отделено е съществено внимание на музикално-възпитателната дейност, включваща детските спектакли в репертоара на операта.
- Приветствам отреденото специално място за анализиране на българския репертоар поставен на Бургаска сцена.
- Посочените и описани произведения, изпълнени за първи път на оперна сцена в България, представляват съществен интерес за оформяне на цялостния образ на оперното дело в България.
- Интерес за мен бяха представените участия на Бургаска опера в националните прегледи на оперните театри в Стара Загора, както и получените от оперния театър награди.
- Принос на труда са изведените и анализирани върхови етапи в историята на операта, както и на личностите, творили в нея през този 44 годишен период.

Вълнуващо за мен бе да срещна в изложението имената на моите преподаватели, тези, които бяха и са до мен и сега, доц. Лиляна Жабленска - първи директор на Държавна опера Бургас и проф. Павел Герджиков, режисьор на тетъра. Всички изключителни личности, солисти, диригенти, режисьори, балетмайстори, сценографи, които намират място в дисертационния труд на Михайлов, свързват името си с изследвания оперен театър и определят ролята и значението на Бургаска опера, като институция с основен принос в културния живот на България.

Иска ми се да завърша с цитат от докторската дисертация на Веселин Михайлов, текст в който е събрана почитта, уважението и преклонението на автора към обекта на неговото изследване: *„Работата ми по изготвянето на дисертационния труд ме доведе до извличането на няколко основни теми на житейско и сценично-професионално ниво: „Приемственост,[...] Уважение [...] към тези, които са градили престижа и името на театъра преди теб, за да можеш днес да го наречеш свой, Етичност на сцената, нашата собствена мярка, като част от неписаните закони на всяко общество. [...] Съхраняването на спомена за делото и таланта на минали преди нас по пътя, по който ние вървим е необходимост. Те доказват, че изкуство се прави от хора със силен дух.“* (стр. 210 от труда)

Дисертацията на докторант Веселин Емилов Михайлов отговаря на професионалните стандарти за качество и е принос към оформянето на цялостен профил от теоретични разработки върху музикално-историческия живот на Бургас и Бургаската опера. Отбелязвам актуалността на избраното изследователско поле. Считаю, че формулираната тема притежава перспективна научна насоченост.

На основата на казаното до тук оценявам високо докторската дисертация и предлагам на уважаемото научно жури да **присъди образователната и научна степен „доктор” по специалност 8.3. „Музикално и танцово изкуство” на Веселин Емилов Михайлов.**

12.09.2020

проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак